

klimat to temat!

**PRZEWODNIK DLA MŁODZIEŻY
PO KAMPANIACH**

**W RAMACH PROGRAMU
„KLIMAT TO TEMAT!”**

Niniejszy materiał został przygotowany na podstawie „Przewodnika dla młodzieży po kampaniach” powstałego w ramach programu „**Klimat to temat! Perspektywa kobiet**”, którego organizatorem było Centrum Edukacji Obywatelskiej.

Program jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej.

Strona internetowa programu:

www.ekologia.ceo.org.pl/klimat-to-temat

Publikacja jest dostępna w wersji elektronicznej na stronie:

<https://ekologia.ceo.org.pl/materialy/przewodnik-dla-mlodziezy-po-kampaniach>

Wydawca:

Fundacja Centrum Edukacji Obywatelskiej
ul. Noakowskiego 10, 00-666 Warszawa
tel. 22 825 05 50
www.ceo.org.pl
Warszawa 202

Autorki: Justyna Zamojda, Marta Jackowska-Uwadizu

Aktualizacja: Joanna Humka

Opracowanie graficzne i skład: Weronika Rzeżutka

Przewodnik dla młodzieży po kampaniach w ramach programu „**Klimat to temat!**” jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowe. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Fundacji Centrum Edukacji Obywatelskiej. Utwór powstał w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej realizowanej za pośrednictwem MSZ RP w roku 2019. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o programie polskiej współpracy rozwojowej.

DRODZY UCZNIOWIE, DROGIE UCZENNICE!

Jest nam bardzo miło, że bierzecie udział w programie „**Klimat to temat!**” i nie jesteście obojętni na los naszej planety, zwłaszcza w tak trudnej sytuacji, w jakiej obecnie się znajdujemy.

Dowiedzieliście się już na lekcjach, czym jest klimat i dlaczego się zmienia. Wciąż jednak nie wszyscy zdają sobie sprawę z przyczyn, skutków i konsekwencji tego zjawiska. Dlatego w trakcie programu nie tylko nauczycie się o zmianie klimatu i zależnościach, które na niego wpływają, lecz również jak przekazywać zdobytą wiedzę dalej. Dowiedziecie się, jak przygotować kampanię informacyjno-edukacyjną i sami staniecie się orędownikami i orędowniczkami naszej wspólnej sprawy.

Trudno zwrócić uwagę otoczenia na stan środowiska. Zwłaszcza obecnie, kiedy głównym tematem wiadomości i rozmów jest epidemia, a Wasz kontakt z rówieśnikami jest ograniczony. Dlatego oddajemy w Wasze ręce przewodnik, który będzie Was wspierał na poszczególnych etapach szkolnych inicjatyw edukacyjnych dotyczących klimatu. Znajdziecie w nim pomysły na działania zarówno online, jak i takie, które mogą odbyć się w szkole lub przestrzeni publicznej. Te drugie przydadzą Wam się, kiedy sytuacja wróci do normy. Dzięki przygotowanym przez Was kampaniom możecie uczestniczyć nie tylko w życiu społeczności lokalnych, ale też włączacie się w działania na rzecz planety w skali krajowej, a nawet międzynarodowej, bo zmiana klimatu jest wyzwaniem globalnym, które dotyczy każdego z nas.

Przygotowaliśmy Dla Was planer, który ułatwi Wam przejście od planu do działania. Mamy nadzieję, że przygotowany przez nas przewodnik zainspiruje Was i pomoże w realizacji Waszych pomysłów. Życzę Wam powodzenia i determinacji we wprowadzaniu pozytywnych zmian w Waszym otoczeniu!

Joanna Humka
koordynatorka programu „**Klimat to temat**”

DLACZEGO ZAJMUJEMY SIĘ KLIMATEM?

Program „**Klimat to temat!**” jest odpowiedzią na obecne wydarzenia na świecie, w kraju i w Waszych miejscach zamieszkania. Klimat zmienia się na naszych oczach. Wasz udział w programie i podejmowane przez Was działania są ważne i stanowią krok ku pozytywnym zmianom. Dlaczego warto prowadzić kampanie i debaty na rzecz klimatu?

DZIAŁANIA MIĘDZYNARODOWE

W 2015 roku w Paryżu 195 państw podpisało porozumienie, globalną umowę, która określa szczegółowe cele walki ze zmianą klimatu. Założenia umowy będą wdrażane od 2020 roku. Podstawą porozumienia jest **Ramowa konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu** (ang. **United Nations Framework Convention on Climate Change**, w skrócie UNFCCC). Jej głównym celem jest ustabilizowanie koncentracji gazów cieplarnianych w atmosferze na poziomie, który nie powodowałby niebezpiecznych zmian w systemie klimatycznym. W czasie szczytu klimatycznego ONZ (COP – Conference of Parties, czyli coroczna Konferencja stron), który odbył się w Katowicach w dniach 3-14 grudnia 2018 r., wypracowano pakiet katowicki. Główną jego częścią jest zbiór zasad, którymi mają się kierować państwa, aby ograniczyć globalne ocieplenie. Podkreślono w nim potrzebę zwiększenia ambicji w polityce klimatycznej i wezwano wszystkie strony do przedstawienia do 2020 r. długoterminowej strategii ograniczenia emisji. Zgodnie z ustaleniami pakietu katowickiego konieczne są też: zwiększenie finansowania na działania proekologiczne, dostępu do technologii i wsparcia ze strony krajów globalnej Północy dla krajów globalnego Południa.

Szczyt, który odbył się rok później w Madrycie, pokazał, jak trudne jest wypracowanie konkretnych rozwiązań i podjęcie działań. Rezultaty szczytu były głęboko rozczarowujące zarówno dla ruchów społecznych, jak i dla samej Unii Europejskiej. Dlatego też coraz więcej ludzi, zwłaszcza młodych, nawołuje do tego, abyśmy to my – społeczeństwo obywatelskie – wzięli sprawy we własne ręce i zaczęli działać na rzecz ochrony klimatu i naszej planety.

CELE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Wasz udział w programie „**Klimat to temat!**” to również podjęcie działania na rzecz klimatu. Przeprowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnej powoduje, że stajecie się rzecznikami i rzeczniczkami realizowania Celów Zrównoważonego Rozwoju. **Czym są te Cele?**

We wrześniu 2015 roku w Nowym Jorku odbył się Szczyt Zrównoważonego Rozwoju, na którym społeczność międzynarodowa przyjęła nowy plan rozwoju świata do 2030 roku: **Agendę na rzecz zrównoważonego rozwoju**. To wizja budowy lepszego świata z korzyścią dla wszystkich ludzi. Nowa Agenda zawiera 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju i 169 zadań do zrealizowania. Ochrona klimatu jest jednym z nich (to **Cel 13: Działania w dziedzinie klimatu**). Działania na rzecz zatrzymania niekorzystnych zmian w naszym środowisku ściśle łączą się z innymi Celami. Jakimi? To zależy od Was! Poszukajcie wzajemnych zależności sami i podzielcie się spostrzeżeniami w Waszych relacjach. Dzięki realizacji kampanii dotyczących ochrony klimatu przyczyniacie się do realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju i promujecie je wśród Waszych kolegów i koleżanek, nauczycieli i nauczycielek z Waszej szkoły, a także osób z Waszego otoczenia.

CELE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Więcej informacji o Celach Zrównoważonego Rozwoju znajdziecie na stronie:

<https://globalna.ceo.org.pl/scenariusze-i-gry/cele-zrownowazonego-rozwoju>.

DNI TEMATYCZNE

W czasie trwania programu warto realizować działania projektowe i/lub promować rezultaty Waszych projektów w czasie dni tematycznych. W tym semestrze proponujemy Wam kilka dat:

- 22 kwietnia – Dzień Ziemi
- 11 maja – Dzień bez Śmiecenia
- 22 maja – Dzień Różnorodności Biologicznej

W programie „**Klimat to temat!**” zapraszamy Was do działań on-line: zakładania blogów lub profili na portalach społecznościowych, na których będziecie publikować swoje materiały, zdjęcia, filmiki, nawiązujące do zmiany klimatu i działań, które możemy podejmować w celu ochrony klimatu.

22 maja jest doskonałą okazją, żeby przeprowadzić finałowe działania Waszych projektów. Zmiana klimatu w bardzo negatywny sposób wpływa na różnorodność biologiczną na całym świecie. Również w Polsce mamy do czynienia ze znikaniem niektórych gatunków, co powoduje zachwianie równowagi w ekosystemie, od którego zależy życie. Możecie też szukać innych dat, które wiążą się ze zmianą klimatu i ochroną środowiska. Większość z dni tematycznych znajdziecie na stronie www.ekokalendarz.pl/.

Z MYŚLĄ O NAS SAMYCH!

Najważniejszym powodem, dla którego realizujecie kampanie, jesteście Wy sami. Zmiana klimatu dotyka bowiem również Was, Waszych bliskich, kolegów i koleżanki. Angażując się w działania, stajecie się częścią światowych wydarzeń, które wpływają na ograniczenie skutków zmiany klimatu. Ponadto uczycie się planowania i przeprowadzania działań, co pomoże Wam w przyszłości w innych projektach – szkolnych, ale też osobistych.

DLACZEGO PROJEKTY UCZNIOWSKIE?

Uczenie metodą projektu ma na świecie ugruntowaną pozycję. W Polsce od lat jest propagowane w szkołach przez Centrum Edukacji Obywatelskiej. W ramach projektu uczniowie i uczennice zespołowo planują działania w celu rozwiązania konkretnego problemu za pomocą różnych metod. Projekty mogą być prowadzone w ramach jednego lub kilku przedmiotów. Problem, którym się zajmiecie, powinniście zdefiniować samodzielnie tak, aby był dla Was interesujący, a jego rozwiązanie stanowiło wyzwanie.

Samodzielne próby rozwiązania problemu pozwalają zdobywać nową wiedzę i umiejętności. Grupowa praca nad projektem i publiczna prezentacja jego efektów dają Wam szansę rozwinięcia umiejętności pracy zadaniowej, w tym: planowania, współpracy, komunikacji, prezentacji i samooceny.

Poprzez zaangażowanie w działania na rzecz społeczności szkolnej, lokalnej czy ogólnoswiatowej zbudujecie swoje poczucie odpowiedzialności, ale też dostrzeżecie nowe możliwości. Przekonacie się, że każdy z Was może zmieniać świat na lepsze.

Komplet praktycznych wskazówek, jak realizować projekt młodzieżowy, znajdziecie w planerach, które otrzymacie na początku października oraz na stronach:

- <https://globalna.ceo.org.pl/projekty-mlodziezowe>
- <https://dzialasz.ceo.org.pl>.

KILKA PODSTAWOWYCH INFORMACJI O PRACY PROJEKTOWEJ

BUDOWANIE GRUPY

Zbierzcie grupę chętnych uczniów i uczennic, którzy chcą wspólnie przeprowadzić kampanię. Pamiętajcie, że rolą nauczyciela lub nauczycielki jest wspieranie Waszej grupy – wprowadzenie Was w temat, zapoznanie z danymi, radzenie, jak podzielić się na grupy i pomoc na każdym etapie. To jednak Wasz projekt i nikt nie powinien wyręczać Was w realizacji poszczególnych zadań. Ustalcie, gdzie i kiedy będziecie się spotykać, oraz wyznaczcie termin pierwszego spotkania.

W obecnej sytuacji macie ograniczone możliwości spotkań, przynajmniej na pierwszym etapie projektu. Warto jednak wykorzystać te warunki do nabywania umiejętności przydatnych w przyszłości. Już teraz wiele firm i organizacji działa na poziomie międzynarodowym, a korzystanie z internetowych narzędzi komunikacyjnych i ułatwiających zdalne zarządzanie projektami jest codziennością wielu pracowników i pracowniczek biurowych. Doświadczenie, jakie zdobędziecie podczas realizacji projektu młodzieżowego on-line, będzie wartościowym elementem Waszego profesjonalnego życiorysu. Część z Was zapewne już korzysta z narzędzi internetowych zaproponowanych przez nauczycieli i nauczycielki w ramach edukacji zdalnej. Niektórzy i niektóre używacie także innych narzędzi do komunikacji, dzięki którym możecie stworzyć grupę projektową. Do dalszego komunikowania się i ustalania celu projektu, ról w grupie, działań, harmonogramu możecie wykorzystać jedno lub kilka z bardzo wielu narzędzi internetowych. Podajemy Wam przykłady kilku z nich:

- **Trello** – tablica, która służy do zarządzania zadaniami. Możecie tam zapisywać planowane działania, członków i członkinie grupy odpowiedzialne za jego realizację, termin wykonania.
- **Slack** – narzędzie do komunikacji. Możecie dzielić się na podgrupy, w których omawiane będzie wykonanie poszczególnych działań.
- **Narzędzia Google** – jeśli korzystacie z Gmaila, możecie korzystać z wielu narzędzi oferowanych przy tej poczcie mailowej. Wspólny zasób plików i folderów oraz możliwość grupowej pracy nad dokumentami; kalendarz online, w którym możecie zapisywać ważne dla Was daty i spotkania; google meets z kolei służy do prowadzenia spotkań online – to tylko niektóre z możliwości.

ANALIZA SYTUACJI (DIAGNOZA)

Na pierwszym spotkaniu przeanalizujcie sytuację. Klimat zmienia się na całym świecie, również w Waszym otoczeniu. Zaobserwujcie, co dzieje się w okolicy, jakie problemy się pojawiają, co jest ważne dla mieszkańców i mieszkanek Waszego miasta lub wsi. Możecie przejrzeć wiadomości z lokalnych gazet i stron internetowych z ostatnich miesięcy, przedyskutować temat z rodziną, z nauczycielami i nauczycielkami, z którymi macie kontakt. Być może niektórzy z nich stwierdzą, że nie jest to odpowiedni moment na rozmowy o zmianie klimatu; warto wówczas przypomnieć, że obecna sytuacja epidemiologiczna nie spowodowała zatrzymania się tego zjawiska i jeśli nie podejmiemy kroków na rzecz ochrony klimatu, **czeka nas więcej podobnych sytuacji i ograniczeń**. Porozmawiajcie również o tym, co Wy sami zauważacie i co jest dla Was ważne. W planerze znajdziecie kartę do diagnozy, która ułatwi Wam analizę sytuacji.

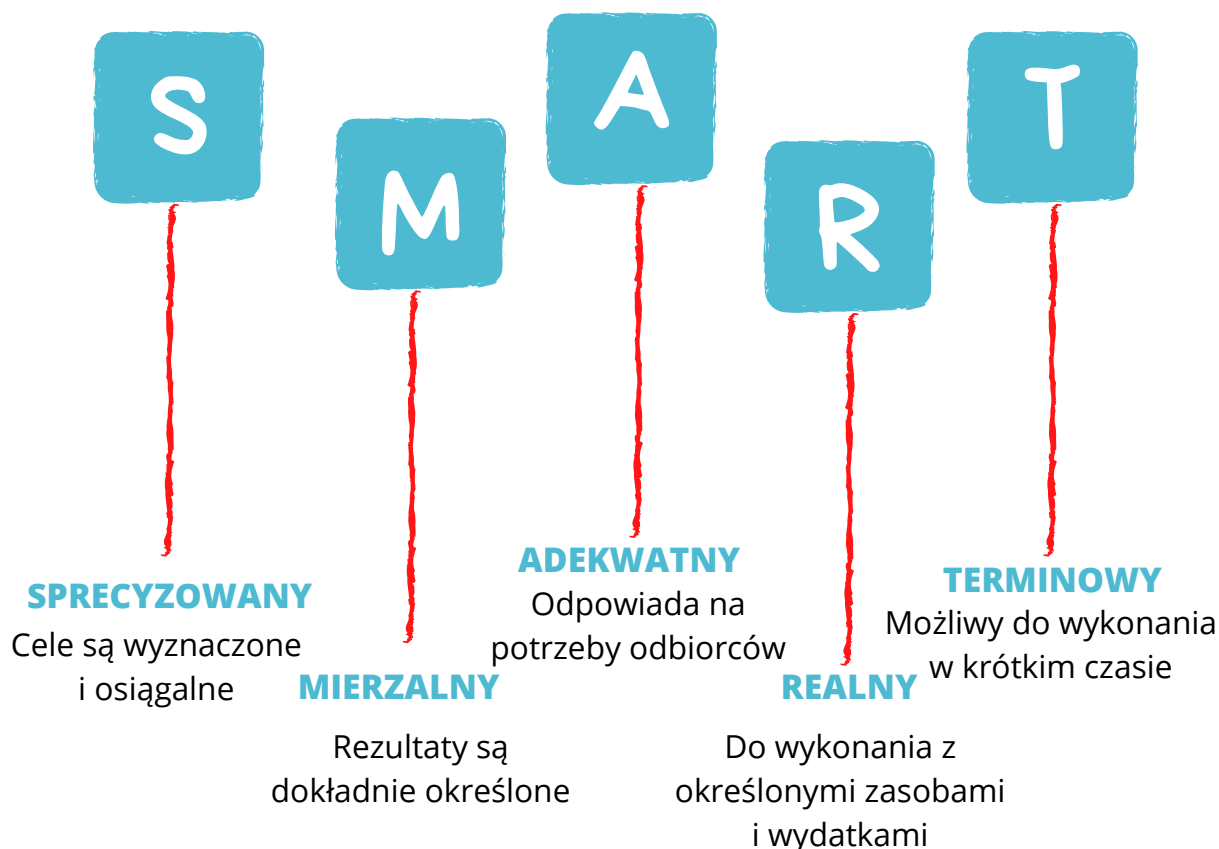
ZEBRANIE INFORMACJI

Zbierzcie informacje na wybrany temat. Od tego zależy, jak rzetelni i wiarygodni będziecie. Zastanówcie się, kto może udzielić Wam wsparcia, gdzie znaleźć informacje oraz ekspertów i ekspertki. Dowiedźcie się więcej na temat głównych wątków poruszanych w projekcie „**Klimat to Temat!**”: przyczyny zmiany klimatu, konsekwencje społeczne (w tym, dla niektórych z Was, perspektywa kobiet) oraz sieć zależności pomiędzy Państwami globalnego Południa i globalnej Północy. Przydatne linki znajdziecie na końcu tego przewodnika.

ROZWIĄZANIA – PLAN DZIAŁAŃ

Kiedy zbierzecie już potrzebne informacje, zastanówcie się nad rozwiązaniami i zaplanujcie swoje działania. Określcie cele, sposób realizacji, harmonogram projektu i podzielcie się zadaniami. Aby określić cele, możecie użyć przydatnej metody **S.M.A.R.T.** Pamiętajcie, aby zwrócić szczególną uwagę na realistyczny charakter Waszych działań i dostosować je do ograniczonych w obecnej sytuacji możliwości.

Wasze działania mają być skupione na kampanii informacyjno-edukacyjnej, w związku z czym warto pomyśleć o takim jej przeprowadzeniu, aby wychodzenie z domu nie było konieczne. Przynajmniej na początku Waszego projektu. W dalszej części Przewodnika skupimy się w większym stopniu na tym, jakie działania możecie podjąć nawet z Waszych pokojów.

POMOC

Aby projekt się powiódł, dobrze znaleźć osoby lub instytucje, które mogą Was wesprzeć w jego realizacji. Zastanówcie się, do kogo możecie się zwrócić i jakiego wsparcia oczekujecie. W obecnej sytuacji może być to trudniejsze niż zazwyczaj, ale warto skontaktować się mailowo z osobami, które mogłyby wesprzeć Wasze działania. Zamiast spotkania w celu przeprowadzenia wywiadu z osobą odpowiedzialną za ochronę środowiska lub zrównoważony rozwój w urzędzie miasta lub gminy, możecie jej zaproponować wysłanie listy pytań w drodze mailowej, spotkanie online lub wywiad telefoniczny. A może uda się Wam skontaktować z lokalną organizacją, która działa na rzecz klimatu, i poprosić o wsparcie merytoryczne udzielone online?

PROMOCJA

Nawet najlepiej przygotowany projekt, który porusza bardzo istotny problem społeczny, nie odniesie żadnego skutku, jeśli informacja o nim nie dotrze do społeczeństwa i konkretnych grup będących jego podstawowymi adresatami. Warto zastanowić się, jak promować projekt i kto może Wam w tym pomóc: może uda się zamieścić krótki artykuł na stronie Waszej szkoły lub w lokalnym portalu informacyjnym?

Szkolne korytarze na pewno są świetnym miejscem do promocji: przechodzą nimi wszyscy członkowie i członkinie społeczności szkolnej, a w przypadku zebrania szkolnego, również i rodzice uczniów i uczennic. Jednak to Internet jest obecnie narzędziem najczęściej używanym i najbardziej skutecznym w promocji działań i projektów. Możecie np. założyć wydarzenie online związane z Waszą kampanią i zaprosić do nich Waszych znajomych. Jeśli centrum Waszych działań będzie np. blog lub Instagram, wykorzystajcie media społecznościowe do udostępniania treści, które publikujecie.

W programie **„Klimat to Temat!”** oddajemy Wam do dyspozycji **Padleta** (<https://globalna.padlet.org/1/KTT2020>) i zapraszamy Was do dzielenia się Waszymi działaniami i ich efektami z pozostałymi grupami.

EWALUACJA

Warto podsumować Wasz projekt w grupie. Porozmawiajcie o tym, co się wydarzyło, z czego jesteście zadowoleni, czego się nauczyliście. Podobne pytania zadajcie sobie indywidualnie. Zwróćcie uwagę na to, jak udział w projekcie może być dla Was przydatny.

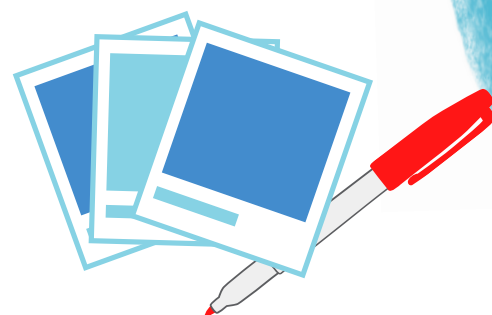
CO DALEJ?

Jeśli oprócz działań skierowanych na jednorazową akcję (realizacja krótkiego filmu, debata, założycie i będziecie prowadzić własną stronę na wybranym portalu społecznościowym (Instagram)), warto być i kontynuować jego prowadzenie również po zakończeniu projektu. Trwałe efekty możecie zadbać na każdym etapie projektu: nagrać wydarzenie albo zrobić zdjęcia. Wnioski mogą zainspirować Was i uczestników oraz uczestniczki Waszego wydarzenia do podjęcia dalszych działań, których efektem mogą stać się konkretne, pozytywne zmiany.

CO BĘDZIE POTRZEBNE?

OBRAZY

Kampanie mają na celu oddziaływanie na odbiorców. Zmiana klimatu, prezentacja punktu widzenia różnych grup społecznych, odpowiedzialność człowieka za zmianę klimatu to sprawa oczywista dla naukowców i naukowczyń. Jednak wiele osób uważa ją za fikcję. Nic nie działa na wyobraźnię i zrozumienie lepiej niż obrazy. O ile to możliwe, wykorzystujcie w swoich kampaniach zdjęcia oraz filmy ze sprawdzonych, wiarygodnych źródeł, na przykład tych, które proponujemy w przewodniku. Pamiętajcie jednak, żeby nie epatować obrazami drastycznymi ani takimi, które mogą być uznane za przejaw braku szacunku dla innych ludzi czy kultur.

TEKSTY

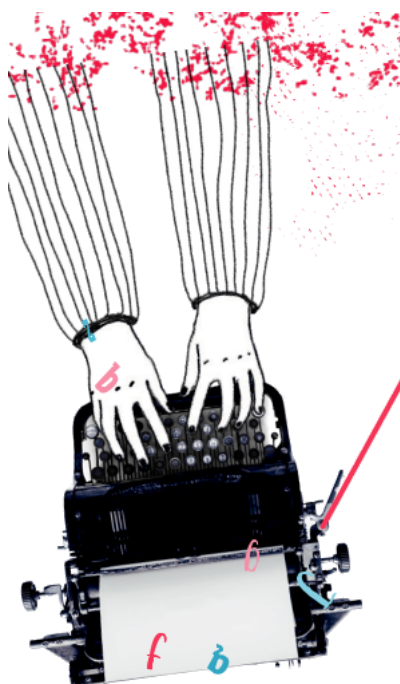
Dobry tekst też potrafi wiele zdziałać. Zadbajcie o to, aby Wasz przekaz był jasny, spójny i atrakcyjny. Pamiętajcie o doborze komunikatów w zależności od tego, do kogo kierujecie swoje działania. W inny sposób będziecie mówić do osób starszych, a inaczej do swoich rówieśników. Pamiętajcie też o dbałości o język, unikajcie błędów ortograficznych i stylistycznych. Dobrze przemyślcie nazwę swojego wydarzenia. To będzie pierwszy komunikat do Waszych odbiorców i odbiorczyń. Powinien być jak najbardziej zachęcający!

NARZĘDZIA

Kiedy zaplanujecie wydarzenie, na pewno będziecie potrzebować różnych narzędzi do ich realizacji. Zróbcie listę potrzebnych materiałów. Musicie pomyśleć o pogodzie, o miejscu, w którym odbędzie się wydarzenie, i o wszystkim, czego potrzebujecie, aby się udało.

LUDZIE

W Waszym wydarzeniu mogą wziąć udział zaproszeni goście, ale też osoby, które dołączą spontanicznie. Weźcie pod uwagę, że liczba osób może być większa, niż zakładaliście, albo że grupa okaże się zupełnie inna niż planowaliście, na przykład pod względem wieku.

KAMPANIE EDUACYJNO-INFORMACYJNE

Kampanie są atrakcyjnym narzędziem, które jednocześnie buduje i wzmacnia wiele Waszych kompetencji, a także odwołuje się do naturalnej potrzeby działania w grupie. Siłą kampanii jest jej zasięg. Możecie zorganizować ją dla szkoły, społeczności wiejskiej lub miejskiej. Wiele osób może uczestniczyć w Waszym działaniu bezpośrednio, ale dzięki promocji o wiele więcej osób będzie wiedziało o tym, co robicie, i brało w tym bierny udział. Idee kampanii mogą dotrzeć daleko poza granice Waszej miejscowości! Jako organizatorzy i organizatorki musicie zmierzyć się z wieloma nowymi wyzwaniami i ćwiczyć różne umiejętności, m.in. promocji swoich działań. Przeprowadzona kampania szybko pokaże Wam, jak Wasze pomysły przystają do rzeczywistości i będziecie mogli wyciągnąć wnioski co do działań w przyszłości.

KAMPANIE ONLINE

Obecnie najważniejsze kampanie odbywają się w Internecie i mediach społecznościowych, które dla młodych ludzi stanowią główne źródło wiadomości ze świata i okolic. Zapewne wielu i wiele z Was śledzi profile znanych osób lub aktywistów i aktywistek i, inspiruje się ich przekazami oraz podejmowanymi przez nich działaniami. A teraz również i Wy możecie stać się internetowymi aktywistami i aktywistkami i motywować innych do podejmowania działań na rzecz klimatu! Warto wykorzystać obecną sytuację, która uniemożliwia Wam bezpośrednie spotkania, do rozwijania umiejętności komunikacji zdalnej, które na pewno przydadzą się Wam w przyszłości. Jest to również okazja do pobudzenia Waszej wyobraźni: co prawda nie możecie zorganizować szkolnej wystawy na temat zmiany klimatu, ale możecie przygotować materiały wizualne (np. plakaty), zrobić zdjęcia, a następnie udostępnić je na grupowym profilu założonym na jednej z platform społecznościowych. Zamiast happeningu na ulicy, nagrajcie filmiki w domu, a następnie połączcie je za pomocą jednego z bezpłatnych edytorów internetowych. Wspólny filmik, na którym np. omawiacie wpływ diety na zmianę klimatu (każdy i każda z Was omawiając inny aspekt) może mieć nawet większy wpływ na nawyki innych osób niż zorganizowana w szkole degustacja. A może uda się Wam namówić do współpracy rodziców i to dla nich przygotować degustację, podczas której nakręcicie film lub zrobicie zdjęcia? Macie szerokie pole do popisu!

Formy jakich możecie użyć to:

- wideo udostępniane na YouTube, Instagramie, TikToku lub innej platformie
- fotoreportaż na założonym przez Was fanpejdżu
- blog na temat zmiany klimatu lub któregoś z jej aspektów
- lekcja online dla Waszej klasy przy użyciu Skype'a lub innego narzędzia
- wydarzenie na Facebooku, w którym poruszyście temat zmiany klimatu i do którego zaprosicie Waszych kolegów i koleżanki.

Warto zatem wykorzystać ten czas do poznania nowych i przydatnych narzędzi internetowych, dzięki którym stworzycie profesjonalne prezentacje, przygotujecie filmik złożony z kilku nagrań lub założycie stronę internetową poświęconą Waszemu projektowi.

Skorzystajcie z naszego **NARZĘDZIOWNIKA**

(<https://read.bookcreator.com/PJOfk5lZm1f9FsZqiEOFcApIXCb2/YDJmqgZGRO-bFZfGYpMijA>)

– zbioru przydatnych narzędzi internetowych. Znajdziecie tam bezpłatne platformy, które pomogą Wam w realizacji projektu młodzieżowego bez konieczności wychodzenia z domu! Niezależnie od rodzaju kampanii, na który się zdecydujecie, warto utrwalić Wasze działania w formie filmu lub fotoreportażu, a następnie dzielić się zebranymi materiałami na wybranej platformie mediów społecznościowych. W ten sposób Wasze działania i związany z nim przekaz trafi do większej liczby osób, a materiały, które pojawią się w Internecie będą dostępne znacznie dłużej niż te, które udostępnicie na korytarzu w szkole.

Przykładem może być **film z happeningu** zorganizowanego przez uczniów i uczennice z I Liceum Ogólnokształcącego w Siemianowicach Śląskich:

- <https://www.facebook.com/sniadeksiemce/videos/568889300575359/>

lub **fotorelacja z konkursu EKO MasterChef:**

- https://www.facebook.com/sniadeksiemce/posts/2833191470058839?_tn_=-R.

Co prawda zorganizowane przez uczniów i uczennice akcje miały miejsce poza domem, ale materiały z nich mogą teraz do Was dotrzeć tylko dzięki zapisowi w Internecie.

PRZYKŁADY KAMPANII

KLIMAT W KINIE

Powstaje wiele filmów o zmianie klimatu lub tematach z nią związanych. Film, jako obraz, to specyficzny rodzaj komunikatu, który oddziałuje na nas w bardzo silny sposób. Jest też chętnie wybieranym narzędziem, ponieważ wymaga od odbiorcy mniej wysiłku niż na przykład tekst. W ramach kampanii zorganizujcie pokaz filmów poświęconych zagadnieniom związanym ze zmianą klimatu. Wybierzcie miejsce na pokaz i zastanówcie się, do kogo będzie skierowany. Możecie też zaprosić na pokaz specjalnych gości, na przykład specjalistów i specjalistek w danej dziedzinie, osoby pracujące w urzędzie gminy lub powiatu, a może nawet autorów lub autorki filmów. Po projekcji można zorganizować dyskusję, w której wezmą udział zaproszeni goście. Pokaz może też być festiwalem filmowym lub zwieńczeniem innych działań. Możecie też sami nakręcić filmy, które będą częścią festiwalu.

Inspiracje filmowe:

- <http://klimatycznaedukacja.pl/klimatyczne-materialy/filmy-o-zmianach-klimatycznych>
- <https://vimeo.com/5421865>
- https://www.youtube.com/watch?v=lAwX_n8paQ4

Nie możecie zorganizować festiwalu? Jeśli prowadzicie bloga lub macie profil na innej platformie społecznościowej, możecie podzielić się listą filmów wartą obejrzenia i otworzyć debatę online na ich temat. Innym pomysłem jest po prostu pisanie recenzji filmów, które uznaliście za warte polecenia, i dzielenia się nimi online. Możecie też założyć kanał na YouTube, gdzie będziecie omawiać filmy związane ze zmianą klimatu, współzależnościami globalnymi czy ochroną środowiska.

KLIMATYCZNY KINEMATOGRAF

Możecie też sami nakręcić film. Wystarczą do tego telefony komórkowe. Kiedy zdefiniujecie już swoje cele i będziecie wiedzieć, czym konkretnie się zajmiecie, ustalcie, o czym będzie Wasz film. Zastanówcie się, kto ma być jego odbiorcą. Czy kierujecie go do Waszych rówieśników czy osób dorosłych? Czy będzie to dokument, reportaż, a może film science fiction? Jakąkolwiek formę wybierze, pamiętajcie, żeby nie odbiegała od tematu. W filmie możecie zagrać sami lub zaprosić do udziału inne osoby. Materiał może też zawierać wywiady, które przeprowadzicie wśród członków i członkiń społeczności lokalnej. Kiedy film powstanie, zastanówcie się, gdzie i w jaki sposób chcecie go promować. Możecie dzielić się nim w mediach społecznościowych, ale też zorganizować specjalne pokazy. A może Wasz film wejdzie na stałe do programu lekcji w Waszej szkole?

Zobaczcie, jakie filmy przygotowali uczniowie i uczennice z VII LO im. J. Słowackiego w Warszawie w programie „Weź oddech”:

- <https://www.facebook.com/smogochoty/videos/416778195447818>
- <https://www.youtube.com/watch?v=gDfQQUCPrSg>

oraz Szkoły Podstawowej nr 32 w Bydgoszczy:

- <https://www.youtube.com/watch?v=Ty2jYRO79G4>

Filmiki można kręcić również w domu! Być może Wy albo Wasi rodzice macie telefon z kamerą, którą możecie wykorzystać do nagrania programu kulinarnego? Możecie w nim opowiadać o wpływie diety na klimat. Albo film w formie wywiadu z członkami i członkiniami Waszych rodzin na temat ich opinii o zmianie klimatu? Innym rozwiązaniem jest wybranie jednej kwestii związanej ze zmianą klimatu i omówienie jej – spróbujcie obalić związane z nią mity lub opowiedzieć o jej wpływie na życie kobiet z globalnego Południa. Użyjcie narzędzi internetowych, np. Clipchamp Create, żeby połączyć filmiki kilku osób w jeden.

KLIMATYCZNY HAPPENING

Wśród działań artystycznych jest też happening, czyli „zorganizowane wydarzenie o charakterze artystycznym, ograniczone czasowo, mające swoją dramaturgię, tworzącą logiczną narrację, lub zestaw znaków: haseł, obrazów, gestów, przedmiotów, postaci w przestrzeni”. Tutaj możecie puścić wodze fantazji.

Przydatna może się okazać sztuka recyklingu, która dodatkowo wzmocni Wasz przekaz. Udokumentujcie działania zdjęciami i filmami, bo to jedyne trwałe elementy, jakie zostaną po takich wydarzeniach. Natura Waszych przedsięwzięć jest ulotna, ale dzięki temu siła oddziaływania może być większa.

Tutaj znajdziecie pomysły artystów na mówienie o zmianie klimatu:

- <http://icewatchparis.com>
- <https://vimeo.com/261917334>
- <https://www.edwardburtynsky.com/projects/the-anthropocene-project>

Tutaj po raz kolejny istnieje możliwość wykorzystania filmu. Możecie zorganizować wspólną akcję na rzecz ochrony klimatu – każdy i każda w swoim domu – i zrealizować wspólny filmik. Dla odważniejszych i posiadający balkony istnieje możliwość „balkonowego” happeningu z udziałem przechodniów.

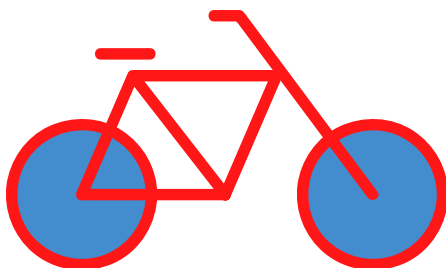
MASZYNY NA START!

Maszyny, ale oczywiście ekologiczne. Rower to najbardziej ekologiczny środek transportu. Nie emituje CO₂ ani żadnych innych zanieczyszczeń, dlatego Wasz ślad węglowy po podróży na rowerze jest zerowy. Z punktu widzenia dbałości o klimat to idealny środek transportu. Łatwo go wykorzystać w Waszych kampaniach i zorganizować rajd, przejazd przez miasto czy też cały tydzień rowerowy. Można dołączyć do niego pokrewne środki transportu, takie jak hulajnogi czy rolki. Do Waszych akcji możecie zaprosić szerokie grono uczestników i uczestniczek, bo nawet trzylatki jeżdżą już na rowerkach. Policzcie, ile kilometrów razem pokonacie, i porównajcie to z jazdą samochodem, aby pokazać, ile energii zaoszczędziliście.

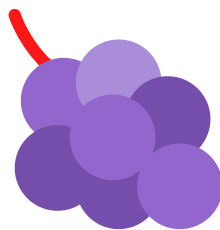
Przyda się Wam do tego kalkulator śladu węglowego:

- <http://waznamisjazdrowaemisja.pl/kalkulator-sladu-weglowego>
- <http://ziemianarozdrozu.pl/apps/online/pl/kalkulator.html>

Taki rajd wpisuje się doskonale w działania wokół Dnia Ziemi lub Światowego Dnia Środowiska. Na obecną chwilę możecie skupić się na promocji zielonego transportu w Internecie.

PRZEZ ŻOŁĄDEK DO KLIMATU

Aby osiągnąć zakładane cele związane ze zmniejszeniem emisji CO₂, trzeba wprowadzić zmiany w produkcji żywności i jej spożyciu. Produkcja mięsa jest jednym z najbardziej szkodliwych dla klimatu sektorów gospodarki, ponieważ wiąże się z wylesianiem dużych terenów na potrzeby upraw paszy lub wypasu zwierząt, wykorzystaniem dużej ilości wody i paliw kopalnych do zasilania hodowli i produkcji paszy oraz z przechowywaniem gnojowicy. Osoba spożywająca około 50 g mięsa dziennie powoduje półtorakrotnie mniejszą emisję CO₂ niż osoba, która spożywa 100 g dziennie. Wegetarianin dzięki swojej diecie przyczynia się do ograniczenia emisji dwukrotnie w porównaniu z osobą spożywającą 100 g mięsa dziennie. Zorganizujcie wegetydzien, podczas którego postaracie się ograniczyć spożycie mięsa i nabiału, będziecie informować o konsekwencjach produkcji spożywczej, a także dzielić się pysznymi przepisami kuchni roślinnej. Możecie też wziąć udział w międzynarodowej kampanii „Bezmieśne poniedziałki”, która zachęca do ograniczenia spożycia mięsa i zadbania o swoją kondycję i stan planety. A może pokusicie się o wege-Wielkanoc? W tym roku termin tego święta zbiega się z terminem Dnia Ziemi – może warto te dwa tematy połączyć?

Więcej informacji:

- www.bezmiesneponiedzialki.pl
- www.proveg.com/pl/blog/jak-porzucenie-miesa-moze-pomoc-powstrzymac-zmiany-klimatu
- www.chronmyklimat.pl/wideo/polityka-klimatyczna/onz-chron-klimat-odstaw-mieso

Wspomniany już blog lub videoblog kulinarny, który nawiązuje do wpływu rolnictwa i diety na zmianę klimatu lub zorganizowana w domu degustacja dań wegetariańskich i bazujących na lokalnych produktach nie wymaga wychodzenia z domu. Oba te działania mogą być natomiast bardzo ciekawe dla Waszych kolegów i koleżanek oraz całej społeczności szkolnej. Możecie też zrealizować filmiki, w których opowiadacie o swoim doświadczeniu z wegetygodnia – codziennie krótki filmik o tym, co odkrywacie w nowej diecie. Możecie wykorzystać wspólny hashtag, publikować zdjęcia lub filmy na tym samym fanpejdżu lub połączyć filmiki w jeden.

ZERO-WASTE, CZYLI TYDZIEŃ BEZ ODPADÓW

Zero-waste, w dosłownym tłumaczeniu „brak śmieci” lub „brak marnowania”, to styl życia, zgodnie z którym człowiek stara się generować jak najmniej odpadów, a tym samym nie zanieczyszczać środowiska. Jakie działania można podjąć? Zazwyczaj początki zero-waste to bardzo drobne, codzienne czynności. Wzięcie torby na zakupy, kupowanie na straganach, kupowanie bez opakowań, używanie ekologicznych produktów.

W ruchu zero-waste ważne jest każde staranie. Nie chodzi o to, aby nagle zupełnie zrezygnować z dotychczasowego życia i przenieść się do jaskini, ale żeby znaleźć sposób na ograniczanie się w codziennych wyborach. Ograniczanie konsumpcji wpływa pozytywnie na klimat, ponieważ wiąże się z ograniczeniem produkcji. Na ten postulat odpowiada również idea gospodarki obiegu zamkniętego. By promować gospodarkę tego typu, możecie pokazać sposoby na długowieczność produktów lub ich recycling. Jeśli macie zdolności plastyczne, techniczne lub po prostu głowy pełne pomysłów, możecie stworzyć wiele rzeczy dzięki wtórnemu wykorzystaniu produktów. Koncepcja takiej gospodarki wiąże się też z ideą zero-waste. Zastanówcie się, jak można zmienić gospodarkę Waszej szkoły lub gminy, aby produkować mniej odpadów, a te powstające wykorzystywać powtórnie. Kampanię tę łatwo połączycie z obchodami Dnia bez Śmiecia lub z świętowaniem Wielkiejnocy w zupełnie inny sposób. Zastanówcie się, jak ograniczyć śmieci w czasie przygotowań do tego święta.

Więcej informacji:

- www.zero-waste.pl
- <http://baranowscy.eu/wordpress/>

Tutaj znowu wchodzi możliwość prowadzenia bloga lub videobloga, na którym podzielicie się własnymi doświadczeniami i wskazówkami. Teraz, kiedy Wasze domy stają się Wam jeszcze bliższe, możecie zwrócić większą uwagę na prawidłowe segregowanie śmieci lub poświęcić wolny czas na tworzenie własnych produktów, takich jak kosmetyki czy pasty kanapkowe. Dzięki temu zaoszczędzicie planecie pewnej dawki plastiku, a może i odkryjecie nową pasję, którą będziecie się dzielić z koleżankami i kolegami? Inną opcją jest zorganizowanie wydarzenia „Tydzień zero waste” na Facebooku i zaproszenie Waszych znajomych i znajome do udziału w wyzwaniu.

KLIMATYCZNY WYMIENNIK

Większość emisji CO₂ bierze się z produkcji. Wiele produktów jest zbędnych i wyrzucanych. Zastanówcie się, jak wielu rzeczy z Waszego otoczenia nie potrzebujecie. Przemysł odzieżowy jest napędzany przez modę, sezonowość i wyprzedaże. Zastanawialiście się, co się dzieje z masą ubrań, które zostają w sklepach po sezonie? Wiele używanych, ale wciąż dobrych ubrań trafia do kosza z powodu mody czy zmiany sylwetki. Inne trafiają do krajów globalnego Południa, gdzie zyskują nowe życie, ale wiele z nich pada ofiarą nadprodukcji i konsumpcjonizmu i trafia do śmietnika.

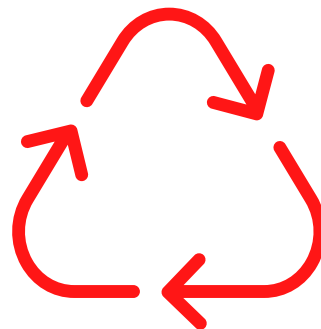
Z metek z łatwością można wyczytać, kto uszył nasze spodnie lub sukienkę. Często są to słabo opłacani pracownicy w krajach globalnego Południa, gdzie wielkie zachodnie koncerny przenoszą produkcję, bo jest tańsza i bardziej opłacalna. Nie sprzyja to jednak ani klimatowi (ponieważ często w tych krajach nie obowiązują normy, które działają na Zachodzie), ani miejscowej ludności. Co możecie zrobić? Zorganizować wymiennik odzieżowy. Pokażecie, jak wiele ubrań może zyskać nowe życie i jak dzięki temu przyczyniacie się do ograniczania emisji CO₂. Działanie łączy się z obchodami wszystkich trzech dni tematycznych.

Więcej informacji:

- www.ekonsument.pl/a67147_smieciowe_ubrania.html
- www.sprawiedliwyhandel.pl/pl

Pobyt w domu to również okazja do przejrzania szafy i sprawdzenia, czego już nie potrzebujecie. Możecie zorganizować wydarzenie online „Wspólne przeglądanie szafy” i zrobić zdjęcia z całego procesu oraz ubrań i rzeczy, które chcielibyście oddać. Kiedy sytuacja się unormuje, będziecie mieli gotową paczuszkę do zabrania na akcję wymiany!

ŚLAD WĘGLOWY

Znacie już kalkulatory śladu węglowego i wiecie, że można wykorzystać je do mierzenia indywidualnego śladu węglowego, ale też śladu przedsiębiorstw, szkoły lub całej miejscowości. Przyda się do tego reklama! Może lokalne radio zachęci mieszkańców i mieszkanki Waszej miejscowości, aby opisali swoje nawyki i pozwolili zmierzyć swój ślad węglowy? Zaproście ich do publicznego mierzenia śladu węglowego. Zachęcajcie do alternatywnych rozwiązań w zakresie konsumpcji, transportu czy produkcji według **zasady 7R**:

- *rethink* (przemyślenie swoich potrzeb),
- *refuse* (rezygnacja z jednorazowego plastiku czy innych nieekologicznych materiałów),
- *re-choose* (odpowiedzialny wybór),
- *repair* (naprawianie zamiast kupowanie nowych produktów),
- *reduce* (ograniczenie konsumpcji, zwłaszcza produktów jednorazowych),
- *reuse* (ponowne wykorzystanie posiadanych już rzeczy, również do innego niż pierwotny celu),
- *recycle*.

Możecie przeprowadzić szkolne seminarium, na którym wspólnie opracujecie metody ograniczania CO₂ dla Waszej miejscowości lub adaptacji do zmiany klimatu. Ministerstwo Środowiska również zajmuje się takimi planami dla wielu polskich miast. Jeśli mieszkacie w jednym z nich, weźcie udział w konsultacjach społecznych, zgłoście własne pomysły lub zbierzcie pomysły całej Waszej szkoły i miejscowości.

Dobrym zwieńczeniem kampanii może być na przykład marsz dla klimatu. Takie marsze są organizowane w wielu miejscach na świecie, nieraz w tym samym czasie! Zaproście do współdziałania grupy uczniowskie z innych szkół biorących udział w programie „**Klimat to temat!**”.

Zobaczcie, jak wyglądały wielkie marsze dla klimatu w 2014 i 2015 roku, które zgromadziły 1,5 miliona osób z całego świata:

www.secure.avaaz.org/en/climate_march_reportback

Więcej informacji:

www.44mpa.pl/konsultacjespoleczne
www.ekonsument.pl/a_c25_zasada_3r.html

Kalkulator emisji CO2 to bardzo proste i ciekawe narzędzie. Oblicza on naszą emisję CO2 wynikającą z różnych życiowych działań – od kąpieli po podróżę. Poniżej znajdziecie linki do dwóch kalkulatorów emisji CO2:

www.waznamisjazdrowaemisja.pl/kalkulator-sladu-weglowego

www.ziemianarozdrozu.pl/apps/online/pl/kalkulator.html

Przebywanie w domu to świetny okres na realizację badań w Internecie na temat emisji CO2. Możecie też przeanalizować dokładnie nawyki Wasze i Waszych rodzin, napisać na ten temat artykuł i wysłać do lokalnej gazety lub portalu informacyjnego. Możecie również napisać do lokalnego radia i zaproponować wywiad online, podczas którego opowiecie o tym, jak emisje CO2 wpływają na klimat i jak je ograniczać w codziennym życiu.

PIKNIK Z OZE

Odnawialne źródła energii (OZE) to energia uzyskiwana z naturalnych procesów, które są alternatywą dla nieodnawialnych nośników energii – paliw kopalnych. W Polsce energia ze źródeł odnawialnych jest wytwarzana z wykorzystaniem promieniowania słonecznego, wiatru, wody, stałej biomasy, biogazu i biopaliw ciekłych oraz zasobów geotermalnych. Wykorzystywanie OZE przyczynia się do zmniejszenia szkodliwego oddziaływania energetyki na środowisko naturalne, głównie przez ograniczenie emisji szkodliwych substancji, zwłaszcza gazów cieplarnianych. Możecie zorganizować kampanię dotyczącą wprowadzenia tych rozwiązań w Waszej szkole lub miejscowości. Warto też sprawdzić, czy takie rozwiązania już zastosowano w Waszej okolicy. Piknik wpisuje się w założenia Dnia Ziemi i Światowego Dnia Środowiska.

Więcej informacji:

- <http://ozerise.pl/pl/kalkulator-doboru-oze>
- <http://wiecejnizenergia.pl/ruch-wiecej-niz-energia>

Na ten temat również możecie wiele się dowiedzieć z badań dostępnych w Internecie. Możecie napisać artykuł na ten temat lub nakręcić filmik, w którym opowiadacie o różnych odnawialnych źródłach energii. Jeśli posługujecie się angielskim, ciekawa jest możliwość wyszukiwania informacji, jak radzą sobie mieszkańcy krajów, gdzie dostęp do sieci elektrycznych jest utrudniony. Przykładem może być Maroko i „solarna wioska” <https://edition.cnn.com/2019/12/13/business/morocco-solar-village-intl/index.html>. Podzielcie się nową wiedzą prowadząc na blogu lub nagrajcie filmik!

NAUKA O KLIMACIE

Jako świadomi uczestnicy i uczestniczki programu „**Klimat to temat!**” możecie dzielić się wiedzą z innymi, na przykład z młodszymi kolegami i koleżankami albo z Waszymi rówieśnikami. Pomogą Wam w tym materiały, które znajdziecie na stronie CEO: <https://ekologia.ceo.org.pl/klimat-to-temat/materialy> oraz propozycje ze strony: <https://tuptuptup.org.pl/zmiany-klimatu-sdg-13>.

Możecie też połączyć naukę języka angielskiego z nauką o Celach Zrównoważonego Rozwoju, zwłaszcza o celu 13, korzystając z bajek o Tomku: <https://www.allaboardforglobalgoals.com/en-us>. Weźcie sprawy w swoje ręce – przygotujcie lekcję z ciekawymi aktywnościami odpowiednimi dla danej grupy wiekowej i zaproponujcie nauczycielowi lub nauczycielce z Waszej szkoły, że ją poprowadzicie w umówionym wcześniej terminie. Pokażcie, że to temat, którym warto się zainteresować niezależnie od wieku i zaproponujcie działania, które pozwolą osobom uczestniczącym w Waszej lekcji podjąć dalsze aktywności.

Zastanówcie się, czy możecie na przykład założyć kanał na YouTube i regularnie mówić o klimacie, publikować własne filmy i dzielić się dobrymi praktykami. W obecnej sytuacji to bardzo atrakcyjna możliwość.

KLIMATOBRAJNIE - CO DAJE NAM NASZA ZIEMIA

Wiosna i lato to czas, kiedy można zbierać wiele plonów Ziemi. Sprawdźcie, czy w Waszej okolicy są sady lub plantacje i co się na nich uprawia. Warto też wybrać się na łąkę lub do lasu – w maju znajdziecie leczniczy kwitnący czarny bez i pokrzywę, na początku lata może pojawią się już poziomki, jagody lub jeżyny? Zorganizujcie wielkie klimatobranie, które pokaże, jak wiele produktów można znaleźć w swojej okolicy bez potrzeby kupowania i transportowania ich z drugiego końca kraju czy nawet świata. Sprawdźcie, skąd pochodzą produkty, które jecie na co dzień. Spytajcie w szkolnej stołówce, w domu, w sklepie. Spróbujcie też sprawdzić, ile żywności się marnuje. W wielu miastach istnieją już Jadłodzielnie, do których trafia nadmiarowa żywność. Jak wiele żywności produkujemy niepotrzebnie? A jak wiele można jej wykorzystać bez kupowania czy transportowania? Niesprzedane gnijące jedzenie to również stopy śmieci wytwarzające dodatkowy metan szkodliwy dla atmosfery. Sprawdzajcie skład żywności, którą kupujecie. Wiele półproduktów używanych w przemyśle spożywczym produkuje się w sposób zagrażający klimatowi. Przykładowo pozyskiwanie oleju palmowego wiąże się z wycinką lasów deszczowych i wymieraniem wielu gatunków zwierząt, w tym orangutanów. Znając pochodzenie produktów, możecie obliczyć ich ślad węglowy. Zakończeniem tej kampanii może być miejskie śniadanie lub obiad przygotowane z lokalnych produktów.

Więcej informacji:

- www.bankizywnosci.pl/samotny-banan-bankow-zywnosci-walczy-ze-zjawiskiem-marnowania-zywnosci
- www.niemarnuje.pl
- www.facebook.com/FoodsharingPolska
- www.ekonsument.pl/materialy/publ_444_raport_plon.pdf

Podobnie, jak przy wegetygodniu, możecie zorganizować wydarzenie online, np. tydzień lokalnej żywności. Dzielcie się w wydarzeniu wskazówkami, doświadczeniami, odkryciami. Wymyślcie hashtag (np. #jawybieramlokalne), otwórzcie stronę lub bloga poświęconą lokalnej żywności. Możecie też przeprowadzić lekcję online – porozmawiajcie ze swoim nauczycielem lub nauczycielką i zapytajcie o taką możliwość, zwłaszcza jeśli w Waszych szkołach organizowane są lekcje za pomocą różnych komunikatorów.

INSPIRUJĄCA WYSTAWA LUB FOTOESEJ

Możecie zorganizować wystawę w szkole lub stworzyć fotoesej, który wypromujecie w mediach społecznościowych, na stronie internetowej szkoły i/lub stronach zaprzyjaźnionych organizacji i instytucji. Obrazem możecie przedstawić historię lepiej niż słowami, opowiedzieć o zmianie klimatu w wymiarze lokalnym i globalnym, jej przyczynach i konsekwencjach, o działaczkach (i działaczach) lokalnych, z Polski i świata (stwórzcie portrety osób, których działania są dla Was inspiracją). Opowiedzcie historię osoby, której życie zmieniło się właśnie przez zmianę klimatu, lub zobrazujcie działania, które wpłynęły na poprawę klimatu. Mówcie na temat klimatu, pokazujcie, o czym mówicie, i inspirujcie ludzi do zmian.

Przykłady fotoesejów:

- www.earthjournalism.net/stories/photo-essay-on-the-frontline-of-climate-change-and-displacement
- www.expertphotography.com/17-photo-essay-examples-ideas/

Fotoesej lub fotoreportaż to bardzo ciekawy pomysł na Instagrama czy Facebooka. Możecie robić własne zdjęcia, które przedstawiają Wasz projekt, propozycje zmiany nawyków na bardziej przyjazne dla klimatu, lub wykorzystać zdjęcia z Internetu, które pokazują, jak świat się zmienia pod wpływem zmiany klimatu. Pamiętajcie wówczas o prawach autorskich! Nie wszystkie zdjęcia można pobierać i wykorzystywać bez zgody autora czy autorki. Warto zatem sprawdzić takie strony, jak:

<https://unsplash.com/>, https://commons.wikimedia.org/wiki/Strona_g%C5%82%C3%B3wna lub <https://www.flickr.com/>. Zauważcie, że Wikimedia organizuje obecnie comiesięczne wyzwanie fotograficzne, w którym możecie wziąć udział. (https://commons.wikimedia.org/wiki/Commons:Photo_challenge/pl#Obecne_wyzwania)

STRAJK KLIMATYCZNY

Strajk klimatyczny niekoniecznie ma formę kampanii informacyjno-edukacyjnej, lecz może taką przybrać. Chcemy wspomnieć Wam również o tej inicjatywie zapoczątkowanej przez Gretę Thunberg. Przemarsz grupy strajkującej lub strajkowanie bez opuszczania lekcji to nadal dobry sposób na dotarcie do różnych osób i nagłośnienie kwestii związanych ze zmianą klimatu, które są dla Was istotne. Sprawdźcie, jakie działania proponują osoby zaangażowane w inicjatywę: <https://act.greenpeace.org/page/38454/petition/2#szkola>. Przeczytajcie więcej o tej inicjatywie, jeżeli wydaje się Wam interesującą formą reagowania na zmianę klimatu i sposobem przekazywania informacji na jej temat. Zainspirujcie się najciekawszymi transparentami:

<https://www.theguardian.com/environment/2018/nov/30/schools-climate-strike-the-best-protest-banners-and-posters>) i być może sami weźcie udział w tej inicjatywie poprzez podpisanie petycji.

Obecnie Greta Thunberg zachęca młodzież do strajkowania online. Jak? Przeczytajcie tutaj:

<https://krytykapolityczna.pl/swiat/koronawirus-aktywizm-epidemia-greta-thunberg-digitalstrike>

Nie macie jeszcze pomysłu? Zobaczcie, co zrobili inni uczniowie i uczennice w pierwszej edycji:

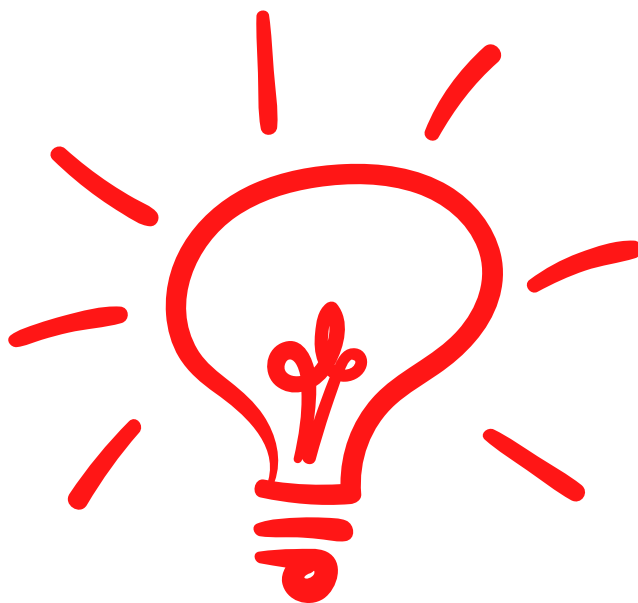
- programu: www.ekologia.ceo.org.pl/klimat-to-temat/aktualnosci/co-sie-dzialo-w-klimat-to-temat
- www.ekologia.ceo.org.pl/klimat-to-temat/aktualnosci/podsumowanie-programu-klimat-to-temat

Wasze inicjatywy związane z działaniami na rzecz klimatu przybliżają świat do realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju. Stajecie się odpowiedzialnymi, świadomymi obywatelami i obywatelkami kraju i świata. Nie wszyscy jeszcze wiedzą, jak wiele można zdziałać, jeśli tylko chcemy!

Czekamy na Wasze relacje pod adresem: **klimattotemat@ceo.org.pl** oraz na naszym Facebooku: **@edukacjaglobalnaCEO**.

Wysyłajcie zdjęcia, filmy i opisy tego, co zrobiliście! Pokażmy całemu światu, że młodzież w Polsce potrafi działać na rzecz lepszego klimatu.

POWODZENIA!

BIBLIOGRAFIA:

- N. J. Bąk, Z. Naruszewicz, **Stwórz klimat do rozmów, czyli jak o energii i zmianach klimatu debatować w szkole?**, Warszawa 2011, https://globalna.ceo.org.pl/sites/globalna.ceo.org.pl/files/ceo_stworz_klimat_do_rozmo_w_0.pdf.
- Ministerstwo Środowiska, <https://www.mos.gov.pl/srodowisko/odnawialne-zrodla-energii>.
- Polskie Stowarzyszenie Zero Waste, <http://zero-waste.pl/czym-jest-zero-waste>.
- Polski rynek węgla, <https://polskirynekwegla.pl/goz-co-jest-goz>.
- Réseau Action Climat France, <https://reseauactionclimat.org/thematiques/alimentation>.
- Happening, <https://pl.wikipedia.org/wiki/Happening>.

PRZYDATNE LINKI:

- www.ekologia.ceo.org.pl
- www.ziemianarozdrozu.pl
- www.naukaoklimacie.pl
- www.chronmyklimat.pl
- www.klimatycznaedukacja.pl
- www.ekonsument.pl

STRONY NA FACEBOOKU:

- [@chronmyklimat](https://www.facebook.com/chronmyklimat)
- [@dlaklimatu](https://www.facebook.com/dlaklimatu)
- [@Klimatyczna.Edukacja](https://www.facebook.com/Klimatyczna.Edukacja)
- [@akcjaklimat](https://www.facebook.com/akcjaklimat)
- [@partnerstwodlaklimatu](https://www.facebook.com/partnerstwodlaklimatu)
- <https://www.facebook.com/groups/antropogenicznezmianyklimatu/>

WARTO ZAJRZEĆ DO:

- **365 dni dla klimatu**, <http://klimatycznaedukacja.pl/projekty/365-dni-dla-klimatu>.
- A. Barcikowska, N. J. Bąk, **Lekcja z klimatem**, Warszawa 2010, http://static.scholaris.pl/49/20131031_527234e59ead6/Lekcja%20z%20Klimatem.pdf.
- **Fakty i mity o zmianach klimatu**, https://globalna.ceo.org.pl/sites/globalna.ceo.org.pl/files/klimat_tekst_dla_ucznia.pdf.
- Polski Klub Ekologiczny Okręg Mazowiecki, Fundacja im. Heinricha Bölla, **Polityka klimatyczna – fakty i mity**, http://www.pkeom.pl/uploads/AKTUALNOSCI%202018/2018.07.06_1530_Polityka_klimatyczna_fakty_i_mity_web.pdf.
- M. Popkiewicz, **Świat na rozdrożu**, Katowice 2012.

GRY:

- **Gra z klimatem**, https://globalna.ceo.org.pl/sites/globalna.ceo.org.pl/files/gra_symulacyjna.pdf.
- **Bezpieczni i zagrożeni**, <https://globalna.ceo.org.pl/geografia-godzina-wychowawcza-biologia/scenariusze-i-gry/bezpieczni-i-zagrozeni>.

W przewodniku wykorzystano ikony dostępne na licencji Creative Commons BY 3.0:

- www.freepik.com
- www.flaticon.com/authors/smashicons
- www.flaticon.com

Centrum Edukacji Obywatelskiej jest największą polską organizacją pozarządową działającą w sektorze edukacji. Od blisko 25 lat zmieniamy polską szkołę i konsekwentnie pracujemy na rzecz tego, by młodzi ludzie uczyli się mądrzej i ciekawiej, a praca nauczycieli i nauczycielek oraz dyrektorów i dyrektorek była bardziej efektywna i satysfakcjonująca. Wprowadzamy do szkół nowoczesne metody nauczania oraz ocenianie kształtujące. Prowadzimy programy, które pomagają młodym ludziom zrozumieć świat, rozwijają krytyczne myślenie, wiarę we własne możliwości, uczą przedsiębiorczości i odpowiedzialności, zachęcają do angażowania się w życie publiczne i działania na rzecz innych.